

Norges Miljøvernforbund

Postboks 593

5806 BERGEN

www.nmf.no

nmf@nmf.no

ruben@nmf.no

Kommunestyret i Ullensvang

Opheimsgata 31

5750 Odda

postmottak@ullensvang.kommune.no

Bergen den 15.september 2022

Ref.: Saksnr. 20/7865 - «Merknad til detaljreguleringsplan for Hardanger Lift»

**UTTALELSE TIL DETALJREGULERINGSPLAN FOR HARDANGER LIFT,
HOVEDVEKT PÅ VILLREIN OG MENNESKELIG PÅVIRKNING FRA NORGES
MILJØVERNFORBUND.**

Norges Miljøvernforbund (NMF) vil i denne uttalelsen utelukkende uttale oss om det som etter detaljreguleringsplanen skal skje på selve Rossnos og Hardangervidda. Vårt fokus er å beskytte Hardangervidda Nasjonalpark med sin sårbare høyfjellsnatur og den etter hvert utrydningstruede villreinstammen der. En art Norge har et særlig internasjonalt ansvar for.

Villreinen fortjener å kunne overleve som art selv mot menneskers griskhet og pengebegjær. Villreinenes rike er Hardangervidda og dyrene har ikke råd til å miste så mye som kvadratmeter areal.

Villreinen er en nasjonal ansvarsart¹ Norge har en internasjonal forpliktelse til å ta vare på, og det er kun i noen avgrensede områder i Sør-Norge vi finner villreinstammer. Blant de største truslene mot villreinen er reduksjon av dens leveområder. For villreinstammen på Hardangervidda har den over tid mistet stadig mer av sine leveområder fra alle sider via både veier, utbygginger og økt turisme og annen menneskelig påvirkning. Hardangervidda-kommunene som burde samarbeidet om å sikre gode levekår for villreinen har gang på gang sviktet dette ansvaret ved å tillate flere og gjentatte arealinngrep inn i villreinenes viktige leveområder.

¹ <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/arter-naturtyper/vilt/villrein/>

Norges Miljøvernforbund

Hovedkontor:

Postboks 593

5806 BERGEN

Skuteviksboder 24

Bank: 9521.05.71982

Internett: www.nmf.no

Tlf: 55 30 67 00

Faks: 55 30 67 01

Org.nr. 871 351 082 MVA

Epost: nmf@nmf.no

Region Sør / Øst

Postboks 9261

Grønland

0134 OSLO

Tlf: 55 30 67 00

Epost: oslo@nmf.no

Region Nord-Norge

Postboks 446

9255 TROMSØ

Tlf: 913 57 125

Epost: nord@nmf.no

Hver av kommunene har gjennomført store arealinngrep uten å ta hensyn til samlet belastning av alle slike inngrep i sin kommune. I Eidfjord presser man stadig frem Eidsfjord Resort² til tross for at dette vil føre til en betydelig reduksjon i villreinsens samlede leveområde rundt Hardangervidda. I samme kommune er også Tinnhølvegen, som går langt innover og inn i nasjonalparkens vernegrense åpnet for bobiler og fotturister.

Tilsvarende inngrep finner vi i alle kommunene som har et ansvar for å ivareta villreinsens leveområder på Hardangervidda. Dette medfører også at når villreinen presses lengre og lengre bort fra sine tidligere leveområder i andre deler av Hardangervidda, så blir også beitetrykket større i de sentrale områdene, noe som sterkt påvirker hele villreinstammens evne til overlevelse. Samtidig betyr dette også at de mer skjermede beiteområdene og randsonene blir stadig viktigere for villreinen i årene som kommer, både som beiteavlastning og som viktige områder for dens overlevelsesmuligheter. Å åpne opp Rossnos for tilgjengelighet vil være en katastrofe og en direkte trussel mot hele villreinstammen på Hardangervidda sin fremtid og overlevelsesmulighet.

En ny gondolbane fra Odda sentrum, som frakter 100 000 vis av nye turister fra sentrum og rett opp i den sårbare høyfjellsnaturen, i randsonen til en av Norges mest pressede nasjonalparkområder er intet mindre en katastrofe for både Hardangervidda, villreinen og nasjonalparken, men også på litt sikt, en katastrofe for turistnæringen i regionen. Turistene kommer for å se urørt og levende natur!

Selv en faglig "noe tynn"/mangelfull Villreinutredning, gir klar beskjed om at konsekvensene for villreinen er: "svært stor negativ konsekvens". Dette alene burde få øynene opp på alle! Spesielt dem som hevder de ønsker å bevare villreinen og som har forvaltningsmyndighet.

Det er også helt normalt at reinsdyrene bruker slike randsoner mer sporadisk enn de mer sentrale områdene. Alle som kjenner reinsdyrenes biologi og vandringsmønster vet at de som oftest trekker mot vinden. Dette er også grunnen til at det enkelte år kan være lite observasjoner i et randområde, mens i andre år under andre værforhold kan det være mye dyr og store flokker. De årene reinsdyrene benytter beiteområdene i et randområde så får de sentrale beiteområdene en mye tiltrengt hvile og vegetasjonen får en mulighet til restitusjon og gjenvekst. Avhengig av vindretninger og vær kan det gjerne gå flere år mellom hver gang villreien tar et randområde i bruk uten at dette reduserer verdien av området for villreinen på noen måte. Ettersom presset via arealtap og større menneskelig aktivitet har økt betraktelig rundt alle sider av Hardangervidda nasjonalpark, så har et område som Rossnos som følge blitt enda viktigere for villreinsens fremtidige overlevelse på Hardangervidda.

Det vil være et svik å gjennomføre prosjektet, mot villreinen, mot fremtidige generasjoner og mot våre internasjonale forpliktelser. (Samla vurdering - ikkje prissette konsekvenser/miljøkonsekvenser av planen 7.3.7) For ordens skyld viser vi til at det får "stor negativ konsekvens" både for naturmangfold u/villrein og for landskapet.

Kommentarer om kilder man har brukt i utredningen som: "Mange av kildene til informasjon om reinens arealbruk er også motstandere av prosjektet." Samt hele avsnittet etterpå er, slikt vi oppfatter det, sjokkerende lesning! Dette er ren mistenkeliggjøring av erfarne, kyndige mennesker.

² <https://www.nrk.no/vestland/her-gar-villreinen-i-det-planlagde-skianlegget-1.15876062>

NMF anser videre denne saken som så omfattende og av så stor betydning for en av våre største og mest folkekjære nasjonalparker, at vi betrakter saken som en nasjonal sak, som angår alle som er glade i Norsk natur. Vi finner det derfor naturlig å vise til: Forskrift om vern for Hardangervidda nasjonalpark – Odda, Ullensvang og Eidfjord kommunar, Hordaland, Vinje og Tinn kommunar, Telemark, Hol, Nore og Uvdal kommunar, Buskerud.

§ 2. Føremål

Føremålet med Hardangervidda nasjonalpark er å verne ein del av eit særleg verdfullt høgfjellsområde på ein slik måte at landskapet med planter, dyreliv, natur- og kulturminne og kulturmiljøet elles vert bevart, samstundes som området skal kunne nyttast for landbruk, naturvenleg friluftsliv og naturoppleving, jakt og fiske og undervisning og forskning.

§ 4. Vernereglar

4.1.1

Landskapet skal vere verna mot utbyggingar, anlegg og andre inngrep av alle slag, medrekna vegbygging, nydyrking, gjødsling, drenering og anna form for tørrlegging, parkering av campingvogner, brakker, o.l., bergverksdrift, massetak, vassdragsreguleringar, framføring av kraft- og telefonliner, taubaner, heiser og oppføring eller ombygging av bygningar. Det er heller ikkje tillate å utføre forundersøkingar for tekniske inngrep. Opplistinga er ikkje uttømmende.

Å åpne en ny del av vidda for masseturisme vil få dramatiske konsekvenser for flere titalls kvadratkilometer av det som i dag er tilnærmet urørt og i dag fungerer so en livsviktig randsoner for villrein. Randsoner som dette er av stor viktighet og fungerer som friområder reinsdyrene kan trekke seg tilbake til når påtrykket blir for stort i områdene rundt. Dette blir stadig viktigere på Hardangervidda ettersom området som helhet er under et stadig økende press fra menneskelig aktivitet som forstyrrer reinens naturlige forflytting og variasjonsmuligheter i opphold, beite og fødeområder. Her må man også ta med i betraktningen at man kun en mils vei unna allerede har massiv fottrafikk inn til trolltunga.

Mennesker på fottur fortrenger reinsdyr, og det skal ikke mer en 25-30 mennesker daglig som bruker en sti før denne stien blir et alvorlig hinder for reinsdyr. Med 100 000 turister til Rossnos snakker vi ikke lengre om 25-30 fotturister på stiene hver dag, man vil kunne legge på både en og to nuller. Hardanger Lift vil ikke ha noen myndighet over de menneskene som vil videre inn i terrenget og man fjerner effektivt den naturlige barrieren en bratt tur til 1400 meter over havet gir et område. Når man kan begynne turen på 1400 meters høyde vil en vanlig fotturist med letthet kunne ta seg både en og to mil innover i terrenget på en dagstur. En tur som uten gondolbane kun ville være gjennomført av et ytterst fåtall svært fjellvante mennesker som ferdes i naturen på ganske andre premisser en den typiske «gondol bruker». Sett i lys av dette er det liten trøst i at Hardanger Lift ser ut til å ville fremstå som beskjedne og reduserer det fysiske fotavtrykket ute på kanten av plataået. Problemet er jo som nevnt dessverre at det slett ikke er installasjonenes kvadratmeter som er det største naturinngrepet her, men alle de titalls kvadratkilometerne som blir massivt berørt.

Et så grovt naturinngrep i randsonen av Hardangervidda Nasjonalpark, vil underminere verneforskriften for nasjonalparken fullstendig. Sumvirkningene av alle inngrep og økt ferdsel rundt og i Hardangervidda de senere tiårene er heller ikke lagt grunn for konsekvensutredningen. Området som vil bli berørt av gondol på Rossnos blir et betydelig inngrep i et stort område i denne delen av Hardangervidda.

På grunn av sin, frem til nå, utilgjengelighet er Rossnos et av de minst trafikkerte på hele Hardangervidda, og er i så måte svært viktig for den helhetlige sammensetningen av verneområdet. Økt tilgjengelighet via gondolbane vil ikke bare øke den menneskelige aktiviteten i nærområdet, men vil også åpne for økt fotturisme og menneskelig aktivitet langt innover landskapet og inn i selve nasjonalparken til fortregelse av villreinen. Når til og med DNT har begynt å periodestenge sine hytter andre steder i nasjonalparken for å redusere det menneskelige presset mot villreinstammen, er det direkte uansvarlig å samtidig åpne enda en del av Hardangerviddaområdet for økt ferdsel. Å tillate dette vil være tilnærmet like ille som om inngrepet ble utført i selve nasjonalparken.

Norges Miljøvernforbund krever på bakgrunn av dette øyeblikkelig stopp i og skrinlegging av planen! Hardangervidda Nasjonalpark med tilstøtende soner "angripes" av kommuner fra alle kanter og er allerede i ferd med å ødelegges fullstendig av menneskelig påvirkning!

Stopp galskapen!

La Rossnos forbli uberørt og gi villreinen en sjanse!

Ruben M Oddekvalv
Leder.

Jon Bakke
Saksbehandler